

Nr 329.

Av herr **Sandler m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bestridande av kostnaderna för en allmän pensionsförsäkring m. m.

I förut avlämnad motion, nr 304, hava vi i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 126 tillåtit oss framställa yrkanden om vissa betydande förändringar i det framlagda förslaget till lag om allmän pensionsförsäkring. Då dessa yrkanden äro av beskaffenhet att föranleda avsevärda utgifter utöver vad i Kungl. Maj:ts proposition nr 176 föreslagits skola utgå för ändamålet, hava vi ansett oss böra i motionsform anvisa, huru dessa ökade utgifter enligt vår uppfattning böra bestridas.

Våra förut gjorda framställningar äro ur kostnadssynpunkt av mycket olikartad natur. Vissa av oss påyrkade ändringar i Kungl. Maj:ts proposition äro av natur att först då försäkringen är i full gång föranleda statsutgifter av mera avsevärd storlek, medan de till en början knappt göra sig märkbara i budgeten. Så är exempelvis förhållandet med vårt yrkande på införande av en ny avgiftsklass mellan 500 och 800 kronor. Den föreslagna ordentlighetspremien för inbetalda högre avgifter kommer ju att medföra en särskild statsutgift för procentförhöjningens bestridande. Men den begynner med en knappt märkbar obetydlighet under de första åren för att sedan långsamt stiga upp emot 2 millioner kronor, då försäkringen kommit i jämviktsläge. Huru sådana utgifter, som först i en icke alltför nära framtid nå avsevärda belopp, skola betäckas, anse vi oss icke nu hava anledning att närmare precisera, men själfallet förutsätta vi, att de icke skola bestridas på de indirekta skatternas väg.

Vissa andra ändringsyrkanden äro däremot av beskaffenhet att redan från början ställa betydande anspråk på statskassan. Sålunda medför vårt förslag i avseende på barnpensioneringen, att kostnaderna för denna del av försäkringen växa från av regeringen förutsatta högst 1,200,000 kronor till 4,500,000 kronor, vilken utgift, som till tre fjärde-

delar skall betäckas av statsmedel, måste beräknas inträda redan från försäkringens början. En ökning i det allmännas omkostnader, som vi med tillgängligt material icke kunnat till sitt belopp fixera, uppstår ock genom ett bifall till vår framställning om ett fritt inkomstminimum av 100 kronor vid pensionstilläggens beräkning.

Vad som emellertid framför allt drager betydande kostnader, är det medtagande i väsentligt större omfattning än i propositionen förutsättes av den nuvarande generationen, vilket vi framfört som en huvudpunkt i vår motion om den allmänna pensionsförsäkringen.

Såsom i den förut avlämnade motionen närmare utföres anse vi, att av den nuvarande generationen böra från början medtagas: mellan 15 och 67 år alla invalider, som ej redan äro fullt försörjda av fattigvård, välgörenhetsinrättningar eller någorlunda välbärgade enskilda försörjningspliktiga och över 67 år alla invalider, som ej redan äro fullt försörjda av fattigvården, välgörenhetsinrättningar eller enskilda.

Beträffande kostnaderna för understöd åt invaliderna under 67 år finnes en utgångspunkt för beräkningen i ålderdomsförsäkringskommitténs betänkande II sid. 215. Där angives, att kostnaden för det allmänna skulle belöpa sig på 10,800,000 kronor, därest i övergångsbestämmelserna göres den inskränkningen, att från lagens tillämpning uteslutas alla de personer, som vid lagens ikraftträdande redan äro fullt försörjda endast av fattigvården. Antalet pensionärer skulle med denna begränsning komma att uppgå till 116,000 personer, av vilka 16,000 personer anges vara nytillträdande invalidpensionärer, som antingen under året fylla 15 år och redan förut varit invalider eller under året övergå från den aktiva till den invalida klassen. Första årets utgift för denna grupp, den enda som enligt ålderdomsförsäkringskommitténs majoritet skulle under 1914 komma i åtnjutande av pension, uppgives till 8,500,000 kronor. De 100,000 förutvarande invalidernas medtagande i ovan angiven omfattning skulle alltså föranleda en kostnad om runt 10 millioner kronor.

Enligt det förslag, vi tillåtit oss framställa, skulle från denna grupp om 100,000 ytterligare avgå alla sådana invalider, som redan äro fullt försörjda av välgörenhetsinrättningar, samt de, som försörjas av sådana, enskilda försörjningspliktiga, i vilkas taxering under år 1913 ingått en inkomst av minst 2,000 kronor eller inberäknats en förmögenhet av minst 20,000 kronor. Huru stort deras antal är, undandraget sig något säkert bedömande med ledning av oss tillgängligt material. Givetvis kan deras antal icke vara stort, men då för dessa, som alldeles sakna egen inkomst, är att räkna med understödets maximibelopp, kan deras

uteslutande, även om antalet är ringa, medföra en i förhållande till totalsumman icke alldeles betydelslös besparing. Med hänsyn till felmarginaler på andra punkter i kostnadsberäkningen skola vi emellertid räkna med den allt för höga summan av 10 millioner kronor för hela gruppen 15—67 år.

Vad åter angår kostnaden för att i försäkringen medtaga även ännu äldre årsklasser i först angiven omfattning måste särskilda beräkningar verkställas på grundvalen av alderdomsförsäkringskommitténs material. Kalkyler härom återfinnas i en vid denna motion fogad bilaga. Dessa sannolikhetsberäkningar, vilka givetvis erfordra närmare prövning, synas kunna läggas till grund för ett bedömande av totalkostnadernas ungefärliga belopp.

Utgifterna för åldrarna över 67 år fördela sig på två olika kategorier pensionärer, å ena sidan de vid försäkringens början invalida, å den andra sidan de, som bliva invalider efter uppnådda 67 år. Den första gruppen, från början talrik, decimeras mycket hastigt genom den höga dödligheten hos dessa åldrar. Kostnaden för denna kategoris medtagande är sålunda snabbt sjunkande. Den andra gruppen åter är från början tämligen obetydlig (de under 1914 nyblivna invaliderna över 67 år) men växer till en viss gräns under några år. Kostnadsbeloppet är sålunda för denna kategori under de första åren stigande men sjunker sedan, då avgången genom döden börjar efter få år överstiga tillkomsten av nya pensionsberättigade invalider.

Att döma av kalkylerna bör kostnaden för de nuvarande invaliderna uppgå till en summa av 5,700,000 kronor för år 1914. Läggas härtill understöden för de under året nyblivna invaliderna i de högsta åldrarna, torde hela kostnaden under 1914 för generationen över 67 år belöpa sig på ungefär 6,200,000 kronor. Hela antalet pensionärer över 67 års ålder bör efter de beräkningar vi haft tillgång till kunna uppskattas till cirka 55,000.

Totalkostnaden under år 1914 för ett genomförande av förslaget till allmän pensionsförsäkring i enlighet med våra yrkanden bör alltså sannolikt kunna sättas till 23.6 miljoner kronor fördelade på följande poster.

Understöd åt förutvarande invalider över 67 år	5.7 miljoner	
» » nyblivna invalider över 67 år	0.5	»
» » förutvarande invalider mellan 15 och 67 år	10.0	»
» » nyblivna invalider mellan 15 och 67 år	0.8	»
Bidrag till kvinnornas avgiftspension	1.5	»
Barnpensioneringen	4.5	»
Förvaltningskostnader	0.6	»

Summa 23.6 miljoner

Härtill bör anmärkas, att kostnaden för vårt yrkande om fritt inkomstminimum icke ingår i ovanstående tablå. Men då den under de första åren torde vara relativt obetydlig och då särskilt den största av här ovan upptagna poster är räknad för hög bör totalsumman icke kunna överstiga den av oss angivna.

Av detta totalbelopp kommer på statens andel en summa av 18,200,000 kronor.

Som denna summa med 13 miljoner kronor överstiger det anslag Kungl. Maj:t för här ifrågasvarande ändamål äskat eller disponerat hava vi att angiva, hur efter vår uppfattning dessa ökade kostnader skola bestridas.

Vi utgå därvid även här från den förutsättningen, att ytterligare ökning av den indirekta beskattningen icke får ifrågasättas. Den tiden synes oss nu vara inne, då man på allvar måste vända om på den indirekta beskattningens väg. Än mindre kan det få bli tal om att man för tillgodoseende av de nya ändamål, som tränga sig fram, skulle betunga de breda lagren av vårt lands befolkning med nya konsumtions-skatter, lagda å folkets nödvändighetsvaror.

Närmast gäller ju nu att finansiera det första årets utgifter. Vad de framtida omkostnaderna beträffar skola vi här närmare yttra oss endast om hur de äldsta åldersklassernas pensionering bör finansieras. I övrigt vilja vi här om finansplanen endast uttala, att, även om man kan förstå, att under nuvarande förhållanden särskilt tobaken avsetts för folkpensioneringens finansiering och man till nöds kan förlika sig med att just en sådan icke-nödvändighetsvara utvalts såsom skatteobjekt, är dock tobaksskatten i sin egenskap av indirekt skatt icke någon idealisk skatteform. Den andra inkomstkälla, som förutsättes komma att tas i anspråk i framtiden, nämligen vissa inkomster av ökad malmexport, synes oss närmast vara att jämställa med inkomster av statens produktiva verksamhet och därmed vara av beskaffenhet att i och för sig icke påkalla någon erinring från vår sida. Om själva det förslag, som är förutsättningen för dessa nya statsinkomster, och de därmed förknippade uppgörelsevillkoren sakna vi ju anledning att i detta sammanhang uttala oss.

Grundtanken i vårt finansieringsförslag är denna: för generationen över 67 år betäckas kostnaderna genom tillfällig engångsskatt å de allra största förmögenheterna; för den övriga kostnadsökningen utöver regeringsförslaget ram, som av våra yrkanden påkallas, bestridas utgifterna genom vederbörlig höjning av inkomst- och förmögenhets-skatten.

I motion nr 183 vid innevarande års riksdag har herr Branting föreslagit, »särskilt med hänsyn till de kostnader folkpensioneringen måste kräva, en tilläggs-skatt till inkomstskatten av 20 procent; dock att sådan tilläggs-skatt icke påföres enskilda, vilkas taxerade inkomst understiger 300 kronor samt blott utgår med 10 procent av enskilda med taxerad inkomst mellan 3,000 och 6,000 kronor». Motionären anbefaller dessutom i motiveringen till bevillningsutskottets uppmärksamhet och eventuellt initiativ frågan om skatteprogressionens fortsättande även ovanför 80,000 kronors inkomst.

I likhet med vad i ovannämnda motion framhålles anse vi, att de behöfliga nya skatteintäkterna böra anskaffas genom provisorisk utökning av den nuvarande inkomst- och förmögenhetsskatten. Dess grunder äro visserligen i behov av en mera ingående snar revision, varom förslag dock icke nu skola framställas, då den kräver nödiga förarbeten som icke äro verkställda. Med understrykande av kravet på ändrade progressionsbestämmelser vilja vi därför nu begränsa vårt yrkande till att innefatta förslag om en provisorisk tilläggs-skatt, utgående med viss procent av nuvarande inkomst- och förmögenhetsskatt och börjande (för enskilda) vid en taxerad inkomst av 3,000 kronor, samt fördubblad för inkomster över 6,000 kronor.

Den av herr Branting föreslagna procentiska förhöjningen på 20, respektive 10 procent torde icke vara fullt tillräcklig för att bestrida de ökade kostnader, som vi, enligt vad ovan sagts, ansett böra betäckas på denna väg, vilka kostnader uppgå till ungefär 8,3 millioner kronor. Vad som utöver detta kan erfordras, föreslå vi skall uttagas av inkomster över 15,000 kronor med viss ytterligare procentförhöjning, vars fixerande vi anse oss bära underställa bevillningsutskottets prövning.

För de äldsta åldersklasserna, invaliderna över 67 år, vilja vi hemställa om en tillfällig, direkt förmögenhetsskatt.

Vi ha ansett oss böra göra vad på oss ankommer för att bereda dessa åldringar, vilka sedan 25 år förgäves väntat på uppfyllelsen av de löften, som gävos vid »det nya systemets» genombrott, någon plats inom folkpensioneringens ram. Att de böra ha rätt att få komma med i största möjliga utsträckning lär väl icke kunna bestridas. Men för mången ha ju de ekonomiska svårigheterna tett sig oöverkomliga.

Då man emellertid tager i betraktande, att den skara invalider, det här är fråga om, mycket snabbt decimeras genom döden, ter sig finansieringsproblemet ingalunda olösligt. Av nedanstående tabell inhämtas, huru totalantalet invalider fördelar sig på olika ålderår och deras åter-

stående medellivslängd. (Det förra angivet efter ålderdomsförsäkringskommitténs betänkande II tab. 19 m och 19 k; det senare efter Sveriges officiella statistik i sammandrag tab. 28).

	Invalida män.	Återstående livslängd.	Invalida kvinnor.	Återstående livslängd.
67—68 år	7,698	11.58 år	12,214	12.37 år
68—69 »	7,533	11.00 »	11,770	11.74 »
69—70 »	7,667	10.42 »	11,596	11.12 »
70—71 »	8,430	9.86 »	12,018	10.52 »
71—72 »	8,771	9.31 »	12,655	9.94 »
72—73 »	9,341	8.78 »	12,876	9.37 »
73—74 »	9,461	8.27 »	12,781	8.84 »
74—75 »	9,202	7.77 »	12,184	8.31 »
75—76 »	8,778	7.30 »	10,537	7.80 »
76—77 »	7,225	6.84 »	9,496	7.33 »
77—78 »	7,288	6.40 »	9,651	6.87 »
78—79 »	6,926	5.99 »	9,061	6.45 »
79—80 »	5,877	5.60 »	8,006	6.03 »
80—81 »	5,029	5.23 »	6,702	5.64 »
81—82 »	4,937	4.88 »	6,589	5.27 »
82—83 »	4,326	4.54 »	5,828	4.93 »
83—84 »	3,447	4.23 »	4,786	4.60 »
84—85 »	3,012	3.94 »	4,401	4.29 »
över 85 »	8,386	--	12,925	—
E l l e r i s a m m a n d r a g :				
67—70 »	22,898	11 1/2—10 år	35,580	12 1/2—10 1/2 år
70—75 »	45,205	10 — 7 1/2 »	62,514	10 1/2— 8 »
75—80 »	35,494	7 1/2— 5 1/2 »	46,751	8 — 6 »
80—85 »	20,751	5 1/2— 4 »	28,306	6 — 4 1/3 »
över 85 »	8,386	< 4 »	12,925	< 4 1/3 »
	132,734	--	186,076	—

Det bör till tabellen anmärkas, att den innehåller samtliga invalider över 67 år, icke endast den grupp, som vi föreslagit skola medtagas i försäkringen. Det finnes emellertid knappast anledning antaga, att åldersfördelningen kan ställa sig mycket annorlunda för denna särskilda grupp än för totalantalet.

Av tabellen framgår, att i det närmaste hälften av de invalida männen och föga mindre än hälften av de invalida kvinnorna befinna sig ovan 75-års åldern med en genomsnittlig återstående medellivslängd av omkring 6 år framför sig. Endast mellan en sjättedel och en femtedel har en medeltidslängd av mer än 10 år att påräkna. Det bör redan av dessa summariska antydningar klart framgå, att det här gäller en relativt kort övergångsperiod med snabbt sjunkande invalidantal och i proportion därmed minskade kostnadsbelopp.

Kostnadssummans nedgång genom invaliddödligheten motverkas till en början av de nytillträdande invaliderna, som i åldrarna över 67 år utgöra cirka 10,500 årligen (se ålderdomsförsäkringskommittén II: 35) varav cirka 4,500 torde vara berättigade till understöd.

Någon exakt beräkning av de totalbelopp, som kunna krävas för pensioneringen av hela denna bortgående generation, hava vi visserligen icke sett oss i stånd att utföra. Men de överslagsberäkningar, som verkställt, synas oss ge alldeles uppenbart vid handen, att de äldsta åldrarnas medtagande *kan* finansieras genom en alls icke orimligt tilltagen engångsskatt på de stora förmögenheterna.

Det har synts oss naturligt, att denna nu under några få år framåt utgående utgift skall bestridas genom en *tillfällig* beskattning. Och för det extra ordinära tillfälle vi nu stå inför finnes anledning att se sig om efter mera extra ordinära skatteutvägar.

De ekonomiska svårigheter, som nu uppstå, om man vill från början sätta försäkringsverket i gång i större omfattning, härleda sig ju bl. a. därav att Riksdagens majoritet förut vägrat lyssna till de röster, som genast efter tullsystemets genombrott krävde medels avsättande till de sociala reformändamålen. Hade Riksdagen följt Adolf Hedins yrkande på efterbeskattning till förmån för arbetarförsäkringsfonden hade ställningen nu varit betydligt gynnsammare än den är. Här är en ödesdiger försummelse att gottgöra. Tillfälle därtill föreligger nu, och bör efter vår mening begagnas genom ett upptagande, om ock i ny form, och ett utvidgande av Adolf Hedins tanke. I vårt förslag om en tillfällig skatt på de stora förmögenheterna ligger ingenting annat än kravet på en blygsam restitution av värden, som skapats av svenska folkets samfälliga arbete, men uppsamlats hos de stora privatförmögenheternas ägare.

Vilka för vårt lands förhållanden oerhörda förmögenhetsbelopp, som ligga på ett fåtal enskildas händer, framgår av de finansstatistiska utredningar, som på finansdepartementets uppdrag verkställt.

Enligt de siffror, som tidigare publicerats i »Finansstatistiska ut-

redningar III» skulle den privata förmögenheten i de allra högsta förmögenhetsklasserna utgöra, för år 1908:

	Förmögenhetsklass	Antal ägare	Förmögenhetsbelopp
	100,000—200,000 kronor	5,800	805 miljoner
	200,000—300,000 »	2,050	490 »
över	300,000 »	2,150	2,215 »
		<u>10,000</u>	<u>3,510 miljoner</u>

I »Finansstatistiska utredningar V» företages med anledning av verkställd uppskattning av Sveriges nationalförmögenhet, vilken givit vid handen, att den totala privatförmögenheten måste vara mycket större än vad av föregående utredning framgått, en justering av dessa siffror till följande utseende:

	Förmögenhetsklass	Antal ägare	Förmögenhetsbelopp
	100,000—200,000 kronor	6,050	1,000 miljoner.
	200,000—300,000 »	2,130	582 »
över	300,000 »	2,620	2,909 »
		<u>10,800</u>	<u>4,491 miljoner.</u>

Till tabellen göres i utredningen den anmärkningen om den framräknade fördelningen, att »vilka bristfälligheter den än må vara behäftad med den säkerligen åtminstone icke lider av det felet, att de större förmögenheternas belopp räknats för högt».

I varje fall torde man väl knappast räkna för högt, om man lägger denna beräkning till grund för uppskattningen av de största förmögenheterna *i närvarande tid*, då varje år sedan 1908 ju medfört en betydande förmögenhetsökning.

En beskattning, som lämnar all enskild förmögenhetssamling under 100,000 kronor oberörd och blott lägger en *enda procent* på enskild förmögenhet över 100,000 kronor synes, av dessa siffror att döma, kunna giva ett belopp av nära 45 millioner kronor. Med denna summa vore medtagandet av de äldsta åldersklasserna finansiellt säkerställt. Statens utgifter för deras pensioner skulle första året utgöra omkring 4,7 mill. kronor. Beloppet skulle alltså, oberäknat ränteintäkter, förslå till att pensionera ifrågavarande invalidstock i *oförändrad* storlek c:a 10 år.

Direkt förmögenhetsbeskattning för tillfälliga ändamål, är en skatteform, som just i år förts fram till full aktualitet genom det finansförslag, som framlagts inför den tyska riksdagen. Där föreslås den nya

skatteformens anlitanade för att betäcka engångskostnader för militära försvarsändamål. Vi våga tro, att tanken är minst lika mycket värd att ta fasta på, om den, såsom vi tillåta oss föreslå, realiserar för ett socialt försvarsändamål av eminent betydelse.

Den engångsskatt, som vi alltså upptaga som vårt yrkande, bör givetvis förvaltas som särskild fond att användas i första rummet för att bestrida kostnaden för att pensionera åldringar över 67 år. Eventuellt överskott torde böra ingå i pensionsförsäkringens allmänna fond för att stärka densamma och eventuellt möjliggöra framtida förbättringar i ett eller annat avseende av den nuvarande generationens pensionsförmåner.

På grund av vad ovan anförts, hemställes:

1) att Riksdagen ville besluta, att för år 1914 skall utgå, med hänsyn till de kostnader den allmänna pensionsförsäkringen måste kräva, en *tilläggsskatt*, till inkomst- och förmögenhetsskatten av 20 %; dock att sådan tilläggsskatt icke påföres enskilda, vilkas taxerade inkomst understiger 3,000 kr., samt blott utgår med 10 % av enskilda med taxerad inkomst mellan 3,000 och 6,000 kronor men däremot utgår med erforderlig ytterligare procentuell förhöjning av enskilda, vilkas taxerade inkomst överstiger 15,000 kronor.

2) att Riksdagen ville besluta, att för år 1914 skall utgå, för medtagande i den allmänna pensionsförsäkringen av generationen över 67 år, en extra förmögenhetsskatt av en procent på all sådan enskild förmögenhet, vars deklarerade belopp uppgår till minst 100,000 kronor.

Stockholm den 19 april 1913.

Rickard Sandler.

Värner Rydén.

Bernh. Eriksson.

F. W. Thorsson.

Nils Persson.

A. J. Christierson.

Viktor Larsson.

Herm. Lindqvist.

Sven Linders.

J. A. Ingvarsson.

P. M.

rörande befolkningen över 67 års ålder och kostnaderna för dess pensionering.

Antal invalider med rätt till understöd. Enligt ålderdomsförsäkringskommittén II. 199 är antalet invalider över 60 år med rätt till pensions-tillägg efter 1907 års förhållanden 57,446 män och 132,519 kvinnor, summa 189,965 eller avrundat 190,000. Härav skall avgå motsvarande antal i åldern 60—67 år. Enligt II. 214 är antalet invalider 60—67 år 37,223 män och 68,608 kvinnor. Av dessa anges 33.7 % av männen och 52 % av kvinnorna vara berättigade till understöd, alltså c:a 12,400 män och 35,700 kvinnor, vilka siffror sannolikt äro något för små, då procentsiffran för understödda torde vara större för 60—67 år än för 15—67 år. Efter avdrag för 60—67 år finner man över 67 år ett antal understödsberättigade invalider på c:a 45,000 män och 96,800 kvinnor, summa 141,800. Dessa siffror böra vara något för höga och kunna kanske avrundas till summan 140,000.

Deras fördelning på olika kategorier.

1. *Fullt försörjda av vare sig fattigvård eller enskilda.*

Befolkningen över 60 år (enl. II. 197)	28,700 män	79,600 kvinnor.	S:a	108,300
» 60—67 » (enl. II. 216)	3,000 »	13,000 »	»	16,000
Alltså återstå för befolkningen				
över 67 år.....	25,700 »	66,600 kvinnor.	S:a	92,300

2. *Fullt försörjda endast av fattigvård.*

De fullt försörjda endast av fattig-				
vård över 60 år (enl. II. 199)...	12,100 män	21,300 kvinnor.	S:a	33,400
De fullt försörjda voro inalles	28,700 »	79,600 »	»	108,300

Av de inalles fullt försörjda äro således 42 % av männen, 27 % av kvinnorna och 31 % av hela antalet fullt försörjda endast av fattigvården. Procentsiffran bör vara minst lika stor för åldrar över 67 år.

Efter denna procentsiffra bli de av endast fattigvård fullt försörjda över 67 år 10,800 män, 18,000 kvinnor, s:a 28,800.

Annan beräkning med användande av IV tab. 31 ger vid handen, att de endast av fattigvård fullt understödda över 67 år böra vara 80 % av samma antal över 60 år. Härav erhålles för åldrar över 67 år siffran 27,000. Man torde då kunna sätta antalet till 28,000, fördelat på 10,000 män och 18,000 kvinnor.

3. Fullt försörjda endast av enskilda.

De fullt försörjda endast av en-

skilda över 60 år (enl. II. 199) 11,700 män 39,800 kvinnor. S:a 51,500

De fullt försörjda över 60 år voro 28,700 » 79,600 » » 108,300

De endast av enskilda fullt försörjda utgöra alltså för män 41 %, för kvinnor 50 % och i det hela 47 % av de inalles fullt försörjda. Antages samma procentsiffra för åldrar över 67 år, erhållas som fullt försörjda endast av enskilda 10,500 män, 33,300 kvinnor, s:a 43,800.

Enl. IV tab. 31 finner man åter, att de enbart av enskilda fullt försörjda över 67 år äro bland män 82 %, bland kvinnor 73 % av motsvarande antal över 60 år, vilket ger 10,200 män och 29,000 kvinnor, s:a 39,200. Med hänsyn till båda beräkningarna torde antalet kunna sättas till i runt tal 10,000 män och 31,000 kvinnor, s:a 41,000.

4. Sammanställning.

Fullt försörjda: endast av fattigvård 10,000 män 18,000 kvinnor. S:a 28,000

» » enskilda... 10,000 » 31,000 » » 41,000

Av bådadera gemensamt omkring 5,500 » 17,500 » » 23,000

Återstående delvis försörjda..... 48,000

S:a 140,000

Kostnadsberäkning.

Medelunderstöd för invalider med pensionstillägg över 60 år är enl. II. 198 115 kronor. Höjes detta medelbelopp för åldrar över 67 år till 125 kronor skulle totalsumman för de 140,000 understödsberättigade uppgå till 17.5 millioner. Härifrån avgå emellertid 25,500 män och 66,500 kvinnor, som äro fullt försörjda, och för vilka understöden skulle utgått med maximibelopp 150, resp. 125 kronor. Frånräknas dessa med

understödsbelopp om 3.8 och 8.3 millioner, återstår en summa av 5.4 millioner, vilken för att motsvara 1914 års förhållanden bör förhöjas med 6 % till 5.7 millioner. Totalantalet pensionärer över 67 år skulle då utgöra (för 1914) c:a 50,700 med ett medelunderstöd av 112 kronor.

Ytterligare kommer härtill kostnaden för nyblivna invalider över 67 år. Antalet nyblivna invalider över 67 år är enl. II. 35 5,743 män och 4,766 kvinnor eller runt 10,500. Proportionen mellan antalet invalider med rätt till understöd (140,000) och totalantalet invalider (319,000) är över 67 år 44 %. Av de 10,500 skola alltså c:a 4,500 under första året bliva berättigade till understöd. Efter samma medelbelopp om 112 kronor bör kostnaden härför uppgå till runt 500,000 kronor.

Totalkostnaden 1914 för befolkningen över 67 år torde alltså icke överskrida 6,2 millioner kronor.